

MORGENBLADET

Men immer det dages dog paany, hvor Hjerterne Morgen vente

1. Aargang

Torsdag den 3. Maj 1945

Nr. 142

Blodig Nat i København

Natten til i Gaar blev blodig i København. Tyskerne og deres danske Lakajer forbliver sig selv lig til det sidste.

Lidt før Midnat blev en Bil standset af en tysk Patrulje i Løgstorgade paa Østerbro. Den rummede fem Frihedskæmpere, tre paa Bagsædet og to foran. En af dem havde en Revolver paa sig. Han fik Lejlighed til at kaste den fra sig, men Tyskerne fandt den. De var dog ikke klare over, hvem der havde kastet Vaabnet, og Frihedskæmperne nægtede naturligvis at fortælle det.

Derefter kommanderede Tyskerne de tre fra Bagsædet ud af Vognen, idet de raabte: Løb saa for Livet: De tre unge Mænd gav sig til at løbe, men i det samme skød Tyskerne dem ned. De paagældende var Kaj Jensen, Skanderborggade 1, som blev ramt i Ryggen og var dræbt paa Stedet, Knud Petersen, Nyborggade 40, der fik begge Laar skudt over, og Chau-

før Christensen, Th. Laubsgade 10, som fik et Skud i venstre Ben. De bragtes bort i Brandvæsnets Ambulancer.

Vagtværnet tog sig af de to, som blev tilbage i Bilen. Ogsaa de var blevet beskudt. Den ene af dem menes at være død af sine Saar.

En halv Times Tid senere blev Fru Alice Friis, Korsagerallé 38, skudt i Ryggen, medens hun sad i en Bil ved Østerbrogade. Hun levede ved Indlæggelsen paa Hospitalet. Ved 1-Tiden fandt man Liget af Maler Ivan Nielsen, Skensvedvej 44, liggende paa Møntmestervej. Han var dræbt af et Skud gennem Hovedet. Ved halv to Tiden blev en civilklædt HIPO-Mand saaret under Skydning i Kiplingsallé i Søborg. Han bragtes til Feltlazaretet. Endelig fandt man ved halv seks Tiden i Morges Liget af en ca. 20-aarig Mand paa Hellerupvej udfør Nr. 52. Han var dræbt ved Skud gennem Halsen.

Situationen i Danmark

Det tyske Opbrud fortsætter

Det var ved Redaktionens Slutning i Gaar Eftermiddag meget vanskeligt at danne sig et Indtryk af, hvordan Situationen i Danmark er. De Meddelelser, som indløber, synes ret modstridende. Storamiral Dönitz' Forsikring om, at Kampen mod Bolchevismen gaar videre, og Krigen som Følge deraf maa fortsætte, synes at stemme meget lidt overens med den Kendsgerning, at Tyskerne faktisk er ved at bryde op i Danmark. De tyske Soldater vandrer ud ad Vejene fra Hovedstaden. Man ser langt færre Tropper paa Gaderne end forhen. Mystikken om Himmlers Person kulminerede i Gaar, da det forlød, at han var gaaet under Jorden for at lede de tyske Varulve.

Spændingen er saaledes ikke forløst endnu. Den er tværtimod steget til større Højder; de nærmeste Dage ligger i det uvisse.

Forslaget til det første Ministerium er færdigt

Trods denne tilsyneladende Forvirring arbejdes der fra dansk Side under Højtryk paa Forberedelserne til Overgangstiden efter den ventede tyske Kapitulation her i Landet. Det nye Ministerium, som skal træde i Kraft til den Tid, eksisterer allerede som et Forslag paa Papiret. Paa nuværende Tidspunkt kan vi naturligvis ikke nævne Navne i denne Forbindelse, men det kan oplyses, at Forslaget foruden Statsministerposten omfatter 17 Ministerposter.

Følgende er blevet arresteret: Bankassistent Hans Petersen Toftlund, Værkmester Buchler Rasmussen, Køge, samt den 16-aarige Piccolo paa Hotel Vasegaarden i Fredericia, Claus Dam.

Morgenbladets Tysklands-kort

Et Hold af Morgenbladets Tysklands-kort med Angivelse af Fronternes Forløb har ogsaa været klæbet op i Aarhus. Vore Plakater er overalt blevet studeret med største Interesse ogsaa af de tyske Soldater, men i Aarhus var en tysk Soldat særlig ivrig. Da han havde studeret Plakaten, sagde han pludselig: Jamen, Stettin er jo ogsaa faldet, hvorpaa han tog sin Blyant frem og førte Kortet á jour.

HIPO myrder!

Mandag Morgen foregik en dramatisk Begivenhed i Ejendommen Rosenvængets Sideallé 5. I en Lejlighed paa 4. Sal boede to yngre Mænd. Ved halv fem Tiden trængte HIPO ind til dem og skød den ene ned, da han forsøgte at flygte. Han blev dræbt, og Liget transporteredes til en Garage paa Politigaarden. Den anden Mand førtes bort som Fange.

Aabenhjertig tysk Samtale

En uniformeret Feltlæge og en højerestaende Værnemagtsofficer underholdt sig højlydt med hinanden paa Bagperronen i Linje 6. Lægen fastslog, at han jo nu ikke kunde faa sin Kuffert med sig hjem, men han havde faaet den sat ind hos en tysk Forretningsmand, der kunne den staa sikkert til bedre Tider. Paa Spørgsmaalet om, hvordan hans Familie havde det, svarede han at han intet som helst vidste om dem. Hvorpaa Officeren udbød meget højt: „Ja alt er tabt. Alt, hvad vi har kæmpet for saa længe. Nu er vi frie — frie for den store, nye Verden, der ligger foran os alle sammen.“

Da en tysk Soldat forleden kom til at træde i Udlesningsnoren til en Jernbanebombe i Koshøl, blev han dræbt paa Stedet af Eksplosionen.

Over Nyboder Skole vajede tidligt i Gaar Morges Hagekorsflaget paa halv Stang i Anledning af Hitlers Død. I Løbet af kort Tid blev det strøget.

Døgnets Kommentar

I Gaar Aftes gav den tyske Censur Meddelelsen om Hitlers Død fri. Hvor-naar Hitler er død vides ikke med Bestemthed, men MORGENBLADET kunde allerede i Gaar Morges bringe sin Nekrolog over ham. Maaske er han død for flere Dage siden, maaske faldet for egen Haand, maaske ryddet af Vejen af Himmler, som tilhører Fredsfløjen i Tyskland.

Storadmiral Dönitz er udnævnt til hans Efterfølger. Om denne Udnævnelse er et Udtryk for, at der foruden Kredsen om Himmler ogsaa skulde være en Kreds blandt de tyske Ledere, som trods alt ønsker at fortsætte den haabløse Krig, er svært at afgøre i Øjeblikket. Det er muligt, at Admiral Dönitz kun er en Straamand for Himmler.

Admiral Dönitz staar som Flaadechef i Spidsen for den Del af Tysklands Hær, hvis Vaaben er mindst plettede af Forbrydelser og uskyldigt Blod. Dette skyldes ikke, at Moralen er højere inden for den tyske Marine end inden for Landhæren, men simpelthen at Mulighederne for at begaa Krigsforbrydelser er mindre paa det øde Hav end i det hærgede Europa. — Hvorom alting er, kan Admiral Dönitz maaske vente at blive modtaget med mere Respekt af de Allierede end de slagne Generaler og Marskaller. Saa meget mere som hans Flaade, omend stærkt decimeret, dog endnu især med Hensyn til U-Baade maa siges at have en vis Slagkraft. Fredsbestræbelserne skulde da aktiviseres til det yderste bag Dönitz' Navn i de kommende Dage.

Repræsenterer Admiral Dönitz imidlertid en Fløj af desperate, hvad hans nazistiske Fortid kunde lade formode, kan Situationen i de kommende Dage let kompliceres.

Selv om de tyske Storarmeers de facto er slaaet, er der dog stadig spredte kampduelige Grupper i Tyskland og Østrig, ligesom Danmark og Norge stadig er i Tysklands Haand. I Norge skal findes en betydelig U-Baadsflaade, og i det sidste Døgn er

et halvt Hundrede Kampjagere landet i Danmark. Muligheden for fortsat Modstand i disse to sidste tyske Bastioner maa siges at være til Stede.

Admiral Dönitz proklamerer, at Kampen først og fremmest skal føres mod Rusland, Kampen mod England og Amerika kommer i anden Række. Om Admiral Dönitz imidlertid har Autoritet til at faa Tropperne til at kæmpe videre er tvivlsomt. Ved Hitlers Død løses Soldaterne fra deres Ed, og for Hovedparten mister Kampen herved sin sidste Mening. Himmlers Magt over SS-Tropperne og de tyske Armeers er sikkert langt større end Admiralens.

Der er saaledes al Grund til at tro, at de sidste Begivenheder vil fremme den endelige Afgørelse, og at Himmler med eller uden Dönitz vil føre Tyskland til Kapitulation.

Det forlyder, at Grev Bernadotte under Forhandlingerne med Himmler skal have faaet forelagt tyske Ønsker om, at svenske Tropper skulde overtage Bevogtningen af de tyske Flygtninge i Danmark ved en tysk Kapitulation. Hvis Rygtet er sandt, demonstrerede det endnu engang Tyskernes svigtende psykologiske Sans. Svenske Tropper her i Landet som Beskyttelse af tyske Flygtninge vilde fremkalde en umaadelig Irritation. Tyskland har endnu ikke forstaaet, at Danmark og dets Allierede ikke fører Krig mod værgeløse civile. Skal de tyske Flygtninge i Danmark beskyttes, kan vore veldisciplinerede Partisaner paatage sig denne Opgave. At blive beskyttet af dem yder en Sikkerhed for Liv og Lemmer, som ingen af disse Tusinder har kendt til siden Hitler overtog Magten i Tyskland.

Den svenske Statsminister Per Albin Hansson talte i Aftes i den svenske Radio. Han var, det hørte man tydeligt, meget indigneret over den Maade, hvorpaa hans Politik i disse Aar er blevet bedømt i Danmark og Norge.

Sverige, hævdede Per Albin Hansson, havde i disse Aar ført den tradi-

tionelle nordiske Neutralitetspolitik videre. Det var kun fordi Danmark og Norge var blevet besat, at disse Lande ikke havde kunnet følge samme Linie. Dette er rigtigt, men det er ikke Sagens Kærne. Vi skal ikke i Dag genoptage Polemikken mod Hr. Per Albin Hansson, men kun nøjes med at fastslaa, at det er sørgeligt at høre Sveriges Statsminister aabenlyst indrømme, at Danmarks og Norges Skæbne ikke formaaede at ændre Sveriges Neutralitetspolitik, der i Krigens første Aar næsten stillede Sverige paa Linie med Tysklands Ikke-Krigsførende Allierede.

K. H.

Hipo myrder tre Patrioter

HIPOernes sidste Skændselsdaad er Mordet paa tre Patrioter — den 25-aarige Gartner Kjeld Sivertsen, Islevhusvej 21, den 24-aarige Gartnermedhjælper Nis Philipsen, Rødovrevej 411 og den 23-aarige Gartnermedhjælper Poul Erik Larsen, Islevbrovej 27. De tre unge Mænd blev for nogen Tid siden arresteret af HIPO, uden at man ved, hvad de var anklaget for. I Søndags blev de unge Mennesker ført til en Have paa Islevhusvej. Her fik de Ordre til at lægge sig paa Maven. HIPOerne gik nogle Gange rundt om dem med Maskinpistolerne skudklare og pludselig affyrede de en Række dræbende Salver. HIPO-Banditterne forsvandt uden at bekymre sig om Ligene.

I det hele taget udfolder HIPO sig rigtigt i disse skæbnesvangre Dage. I Mandags anstiftede de Uroligheder og Skyderier paa Amagerbrogade, Vesterbrogade og i Hvidovre. Sidstnævnte Sted kom det til regulær Ildkamp. I to gennembullede Biler fandt man efter Kampen en død og en saaret Mand.

Nye Likvideringer.

Repræsentant Aage Chr. Tingleff Hansen blev fornylig likvideret i sin Lejlighed paa Godthaabsvej 172. Hans Søn er HIPO, og den øvrige Familie arbejder for Værnemagten. Vagtmester i det tyske Sikkerhedspolitio Leo Sørensen er ogsaa likvideret. Det skete paa Vestre Boulevard.

MORGENBLADET

HVOR VERDENS FREMTID AFGØRES

I disse Dage, hvor Krigen nærmer sig sin Afslutning, og hver Time bringer store sensationelle Nyheder, er man tilbøjelig til at overse det maaske mest betydningsfulde, der finder Sted i Øjeblikket: *Konferencen i San Francisco.*

Kanontorden samler mere Opmærksomhed end Taler i en Konferencensal. Verdens Øjne er mere rettet imod Berlins Døds kamp end mod den Fred og Sikkerhed, der skal fødes til Verden i Californiens Hovedstad. Hitlers Død og Tysklands forestaaende Kapitulation optager Tankerne mere end de Fremtidsproblemer, der drøftes i Frisco. Og Danmark er saa optaget af sin forestaaende Befrielse, at man ikke skænker den Conference ret mange Tanker, hvis Arbejde og Resultater dog vil blive afgørende ogsaa for vort Folks Fremtid, dets Sikkerhed, Uafhængighed og Fred.

Og alligevel er det saadan, at alt det, der nu sker, vil være ganske forgæves, hvis Forhandlingerne i San Francisco ikke fører til et positivt for alle forpligtende Resultat. De mange Aars Kampe, de tunge Ofre vil være spildt, om det ikke lykkes for Konferencen at vinde og sikre Freden, Blod og Sved og Taa- rer vilde have været til ingen Nytte, hvis Statsmændene ikke kan skabe et sikkert Værn om de vundne Menneskerettigheder. Den Selvfornægtelse, Folkene har vist i Krigen, maa nu følges af Staternes Selvfornægtelse for Verdenssikkerhedens Skyld.

Præsident Truman understregede i sin Hilsen til Konferencens Aabningshøjtidelighed, at der aldrig i Historien var blevet afholdt en mere vigtig eller nødvendig Konfe-

rence. Og han pegede paa den nødvendige Betingelse for, at Konferencen kunde faa et heldigt Udfald, idet han appellerede til Delegerterne om at *hæve sig over de egoistiske Interesser* og alene gaa ud fra Principper, der var til Gavn for hele Menneskeheden. Præsidenten udtalte: »Med den stadig større Brutaltet og Evne til Ødelæggelse vil den moderne Krigsførelse — om den ikke hæmmes — knuse al Civilisation. Vi maa vælge mellem fortsat internationalt Kaos og en Organisation, der kan gennemføre og opretholde Freden. Retten forbliver den stærkeste Magt paa Jorden. Kun denne Magt vil vi bøje os for. Mennesket har for længst lært, at det er umuligt at leve bare for sig selv. Dette Grundprincip gælder i Dag for Nationerne. Vi har ikke været isolerede under Krigen. Vi vover ikke at blive isolerede i Freden.«

Verden staar altsaa overfor Valget mellem Civilisationens Undergang eller en international overstatslig Retsorganisation, der har Magt til at hævde Retten. At skabe denne Organisation er Konferencens Opgave. Men for at denne Opgave kan løses, er det nødvendigt, at Staterne giver Afkald paa en Del af deres Suverænitet for Verdensfredens og Verdenssikkerhedens Skyld. Og Staterne vil i Virkeligheden sige Stormagterne, da de smaa Magter jo savner Muligheden for at hævde deres Suverænitet. Alt afhænger af, om Stormagterne formaar at fornægte sig selv for Helhedens Skyld, om de vil kunne modstaa de imperialistiske Fristelser, der maa følge med deres militære Sejre, om de vil hævde *Retten absolutte Suverænitet*. Det er et umaadeligt tungt Ansvar, der paa hviler de tre Stormagter.

S. T.

Demokrati

Af Jacob De Geer i Göteborgs Handels- og Sjöfarts-Tidning 16. April

De allierede staar foran Sejren, og det tredje Biges Undergang er vis. Nu, da Demokratierne triumferer, er det paafaldende saa mange Mennesker Verden over — fra Fascister til Kommuniste — der er blevet gode Demokrater, og som ikke bliver trætte af at bedyre deres oprigtige demokratiske Sindelag. Opfattelsen af, hvad Demokrati er, varierer dog i høj Grad.

I Almindelighed turde man vel med Demokrati mene *Folkestyre*, d. e. at Folkevillien skal være det afgørende, at Majoriteten inden for Samfundet bliver bestemmende. Efter moderne vesterlandsk Opfattelse er Demokratiet forbundet med et parlamentarisk System med frie Valg og medfører i Regelen kommunalt Selvstyre, garanterede medborgerlige Rettigheder, Trykke- og Ytringsfrihed o.s.v.

Men selvom alle formelle Forudsætninger for Demokratiet er til Stede, er det langt fra sikkert, at dette er virkeliggjort. Hvis der f. Eks. ikke er nogen Folkevillie, hvordan skal den saa kunne gøre sig gældende, og hvordan kan man da tale om Folkestyre? Hvis Folkets kulturelle og politiske Standard er saa lav, at det ikke forstaar selvstændigt at bedømme Situationen og sine egne Interesser, da kan de magthavende, Kapitalen eller andre indflydelsesrige Kredse ved Paavirkning, eensidig Propaganda o. lign. skaffe sig frit Spillerum for sin Her-

skelyst. Eksempler herpaa har vi set i mange saakaldte demokratiske Lande, som f. Eks. Rumænien og Sydamerika. Et Demokrati, der støtter sig til en vankundig og uudviklet Vælgerskare, vil uvægerligt føre til Misbrug af det offentlige og det hele bliver Bluff. Selv i visse kultiverede Lande kan man finde en bemærkelsesværdig Mangel paa politisk Udvikling og Karakter. Der er saaledes ingen Tvivl om, at Flertallet af Østrigs Befolkning faa Dage før Hitlers Magtovertagelse vilde have stemt paa Schuschnigg, men desuagtet fik Hitler umiddelbart efter overvældende Majoritet. Er Mennesker med en saa tydelig Mangel paa Holdning og Karakter modne for Demokrati?

En anden Fordring, som kan stilles til et moderne Demokrati og som ofte negligeres, er at der tages Hensyn til et betydeligt loyal Mindretals Ønsker, det gælder i Særdeleshed et nationalt Mindretal. Saa længe f. Eks. Polen og Jugoslavien ikke imødekom visse Krav fra saadanne homogene Minoriteter som Rutener og Kroater, kunde de ikke gøre Krav paa at være virkelige Demokratier, selvom de havde opfyldt alle andre Betingelser og selvom Befolkningens Flertal i de respektive Lande godkendte de styrendes Politik. Paa den anden Side maa det paa- peges, at just en saadan loyal Hensyntagen til en Minoritet i kritiske Tider

